

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

1.12.2022

HVK/2022/00204

Lausuntopyyntö Eduskunnan talousvaliokunnan lausuntopyyntö 24.11.2022

Huoltovarmuuskeskuksen lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle kansallisen turvallisuuden näkökohtien huomioon ottamisesta kaivoslain sääntelyssä

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt lausuntopyyntöön ja sen liitteenä olleeseen työ- ja elinkeinoministeriön 24.11.2022 päivättyyn vastineeseen. Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Talousvaliokunta on pyytänyt Huoltovarmuuskeskukselta lausuntoa

- 1) kansallisen turvallisuuden näkökohtien huomioon ottamisesta kaivoslain sääntelyssä;
- 2) ehdotetusta kansallisen turvallisuuden määritelmästä sekä siitä, kattaako määritelmä riittävällä tavalla asiaan liittyvät eri näkökulmat; ja
- 3) sääntelyn täsmentämisestä siltä osin kuin asiaa koskeva päätöksentekovelvollisuus olisi osoitettu työ- ja elinkeinoministeriölle sen 24.11.2022 päivättyssä vastineessa ehdotetulla tavalla.

Kansalliseen turvallisuuteen liittyvät huomiot

Huoltovarmuuskeskus pitää tärkeänä, että kansallinen turvallisuus ja siihen liittyvät näkökohdat on riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla huomioitu lakiesityksessä. Kaivoslain 3 §:ään ehdotettu lisäys viittauksesta lakeihin, jotka koskevat mm. Suomen kansallista turvallisuutta vaarantavaa kiinteistönomistusta, on perusteltu ja tukee jo tällä hetkellä voimassa olevaa käytäntöä kyseisten lakien huomioimisesta kaivoslain mukaisia toimintoja koskevissa kiinteistönomistustilanteissa.

Lakiesitys ei kuitenkaan tämän viittauksen lisäksi sisällä muita viittauksia kansalliseen turvallisuuteen, eikä kansallista turvallisuutta ole asetettu kriteeriksi kaivoslain lupamenettelyjen osalta. Huoltovarmuuskeskus katsoo, että kansallinen turvallisuus

tulisi huomioida lakiesityksessä tämänhetkistä laajemmin ja pitää työ- ja elinkeinoministeriön vastineessa esitettyjä lisäyksiä perusteltuina.

Kansallinen turvallisuus on laaja ja osittain muuttuvakin käsite, jota voi olla vaikea määritellä muuttuvassa turvallisuusympäristössä. Tästä huolimatta, ja mikäli kansallinen turvallisuus otetaan osaksi kaivoslain lupamenettelyjen kriteeristöä, on käsitteen määrittäminen laissa välttämätöntä. Työ- ja elinkeinoministeriö on vastineessaan esittänyt ehdotuksen kansallisen turvallisuuden määritelmäksi. Ehdotetun määritelmän mukaan kaivoslaissa kansallisella turvallisuudella tarkoitettaisiin maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallista tai yhteiskunnallista etua. Huoltovarmuuskeskus pitää ehdotettua muotoilua onnistuneena ja kaivoslain tarkoitukseen soveltuvana. Lisäksi on perusteltua, että määritelmässä käytetään osittain samoja termejä kuin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain (468/2019) soveltamisalaa koskevassa 1 §:ssä.

Työ- ja elinkeinoministeriön toimivalta lupamenettelyissä

Työ- ja elinkeinoministeriö on vastineessaan esittänyt, että malminetsintä- ja kullanhuuhdontaluvan, kaivosluvan, malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen, määräaikaisen kaivosluvan voimassaolon jatkamisen, luvan siirron ja luvan peruuttamisen yhteydessä tutkittaisiin, vaarantaisiko luvan myöntäminen kansallista turvallisuutta. Arvion tekeminen kuuluisi ensisijaisesti kaivosviranomaisen tehtäväksi lupaharkinnan yhteydessä, ja mahdolliset esteet luvan myöntämiselle pyrittäisiin ensisijaisesti poistamaan asettamalla lupamääräyksiä.

Lupaharkinnan osalta Huoltovarmuuskeskus pitää olennaisena työ- ja elinkeinoministeriön esittämää lausunnonpyyntövelvollisuutta kansallisen turvallisuuden määritelmästä johdettavilta viranomaisilta. Huoltovarmuuskeskus yhtyy työ- ja elinkeinoministeriön toteamukseen, jonka mukaan tarkempi menettely lausuntojen pyytämisestä olisi mahdollista valmistella lakimuutosten voimaantulon jälkeen ja tarvittaessa tarkentaa valtioneuvoston asetuksella kaivoslain 37 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuuden perusteella ja pitää toivottavana, että tarkentava asetus myös annettaisiin.

Huoltovarmuuskeskus pitää perusteltuna työ- ja elinkeinoministeriön ehdotusta joko sen tai valtioneuvoston toimimisesta lupaviranomaisena siltä osin kuin luvan myöntämisen esteenä olevaa kansalliseen turvallisuuteen liittyvää estettä ei voitaisi lupamääräyksiin poistaa. Työ- ja elinkeinoministeriölle kuuluu jo tälläkin hetkellä kaivoslain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen, joten olisi luontevaa, että työ- ja elinkeinoministeriö tutkisi sellaiset lupahakemukset, joiden

osalta lupamääräyksin ei voitaisi poistaa kansallisen turvallisuuden vaarantumista, mikäli lupa myönnettäisiin. Toisaalta Huoltovarmuuskeskus ei myöskään näe poissuljettuna sitä, että lupakäsittely siirrettäisiin edellä mainitussa tilanteessa työ- ja elinkeinoministeriön sijaan valtioneuvostolle.

Huoltovarmuuskeskus pitää kuitenkin tärkeänä, että ehdotettuun kansallisen turvallisuuden määritelmään sisältyvät huoltovarmuuteen liittyvät näkökohdat otetaan kattavasti huomioon lupaharkintaprosessissa ja tämä tapahtuisi ensisijaisesti Huoltovarmuuskeskukselta pyydettävällä lausunnolla.

Lisätiedot Lisätietoja antaa juristi Taru Mellin (taru.mellin@nesa.fi, 029 505 1115).

Johtaja, operatiivinen osasto Jaakko Pekki

Juristi Taru Mellin

Jakelu Talousvaliokunta

1.12.2022

Dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot:

Dokumentti

HVK_2022_00204-2
Huoltovarmuuskeskuksen
lausunto eduskunnan
talousvaliokunnalle kansallis
200866_200533_0.pdf

Tiedosto

9ce211148b1cd67d3a980939321d95d8fc9a135b7f9dedf5406caf4abbbfc9f5a95f4
8b363451b2b71dcbe50a1cdb21948b2a4fc814e6746440f72f5a6af1d16

Tarkistesumma

Allekirjoittajat

Allekirjoitus

Taru Mellin

Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen

Allekirjoitustapa: Käsien allekirjoitus

1.12.2022

Päivämäärä

Allekirjoitus

Jaakko Pekki

Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen

Allekirjoitustapa: Käsien allekirjoitus

1.12.2022

Päivämäärä

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetyistä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

<https://secure.nesa.fi/verify.cgi?link=3q24jbovUolnjSLxPW2PirXY3wGhmYriANJPLNwMtOIh7cc7Eu>